

apăra supușii, participarea activă a domniei la desfășurarea procesului schimbului de mărfuri¹. Încheind pacea cu Vladislav al II-lea, Iancu de Hunedoara dă asigurări, la 15 noiembrie 1455, asupra libertății exportului și importului de mărfuri în Transilvania². La 6 septembrie 1468, Ioan Pongracz, voievodul Ardealului, și la 4 noiembrie 1491 regele Ungariei repetă brașovenilor și brăneților interdicția majorării nedrepte a văzii, cu aceeași motivare ca în cazurile precedente³.

Lungul șir al documentelor citate dă o imagine grăitoare a frecvenței schimburilor de mărfuri în afara hotarelor și arată că domnia a apărut continuu interesele supușilor săi, participanți la schimburile de mărfuri, și în primul rând pe acelea ale târgoveților. Formele și intensitatea cu care s-a desfășurat această protecție au evoluat, firește, potrivit împrejurărilor. În secolul al XIV-lea, această politică s-a manifestat prin fixarea centrelor de vamă în principalele orașe ale țării și prin tarife preferențiale acordate lor — vezi exemplele Brăilei și Tîrgoviștei —, iar de la începutul veacului al XV-lea înainte, prin intervenția activă a autorității de stat pentru sprijinirea negoțului extern al țării. Această politică urmărea interesele generale ale clasei stăpînitoare — domn, dregători, boierime —, care scotea venituri apreciabile atât din taxele și dările încasate la vaduri și în interior, în târguri îndeosebi, unde se desfășeau și se cumpărau mărfurile, cât și din vânzarea surplusurilor adunate din dijme sau de pe domenii. De altfel, această poziție este exprimată și direct de o mărturie a vremii, care sintetizează o îndelungată experiență politică în materie de comerț. Răspunzînd brașovenilor că nu le poate îngădui libera circulație cu mărfurile prin țară, Neagoie Basarab, de comun acord cu boierii și cu sfatul, își motivează hotărîrea astfel: «... Dacă vom slobozi negustorilor domniei-voastre ca să cumpere și să vîndă prin orașele noastre, atunci supușii și negustorii noștri cum se vor hrăni și peștele cui îl vor vinde și cum își vor agonisi ca să plătească dăjdiile domniei-mele?»⁴. Autoritățile statului feudal, reprezentînd interesele clasei dominante, și-au sprijinit negoțătorii înlăuntrul și în afara țării, deoarece dobîndeau venituri importante de pe urma activității lor. Fenomenul este, de altfel, similar și în Moldova, unde domnia, de la începutul secolului al XV-lea, susține dezvoltarea târgurilor și activitatea comercială⁵.

Firește, ca pretutindeni în ansamblul economiei feudale, târgurile au avut și în Țara Românească un loc subordonat, producția agricolă și creșterea vitelor rămînd predominant. Dar orașele au avut, dimpotrivă, un rol esențial în realizarea schimburilor comerciale interne și externe.

¹ Hurmuzaki-Iorga, *Documente*, XV/1, p. 25—26 (nr. XI). Cf. N. Iorga, *Istoria comerțului românesc...*, ed. 2-a, vol. I, p. 70.

² Hurmuzaki-Iorga, *Documente*, XV/1, p. 41 (nr. LXXII).

³ *Ibidem*, p. 69 și 132 (nr. CXXI și CCXXXIX).

⁴ Grigore G. Tocilescu, *534 documente*, p. 257 (nr. 267) (subl. ns.).

⁵ Vezi actele din 6 octombrie 1408 dat liovenilor, din 26 mai 1435 acordat brașovenilor, din 8 iulie (circa 1435), 23 aprilie 1437, toate în Mihai Costăchescu, *Documentele moldovenești înainte de Ștefan cel Mare*, vol. II, 1932, Iași, p. 630—637, p. 677, 694 și 710 (nr. 176, 189, 198 și 204); din 12 august 1456, 27 mai 1460, 20 ianuarie 1473 și 16 ianuarie 1516, toate în Hurmuzaki-Iorga, *Documente* XV/1, p. 44, 55, 80 și 231 (nr. LXXVIII, XCV, CXXXVIII, CCCCXIX). Pentru politica domnească de susținere a intereselor orașelor: N. Iorga *Istoria comerțului românesc*, vol. I, p. 85; P. P. Panaitescu, *Viața feudală în Țara Românească și Moldova (sec. XIV—XVII)*, București, 1957, capitolul «orașele», p. 442—444; Constantin C. Giurescu, *Tîrguri sau orașe și cetăți moldovene din secolul al X-lea pînă la mijlocul secolului al XVI-lea* (în curs de apariție la Edit. Acad. R.P.R.), p. 203—205 și 267—274 (unde se face și întreaga analiză documentară a acestei politici).